

ra"!

ta.

Trgovci se u zemlji razvrstavaju prema mnoštvu poddjelatnosti, a i najviše ih je, a ovdašnji "domicilci" - Bakmaz i Sonik su pod maloprodajom gdje je i Intermod. Bakmaz je 36. u toj poddjelatnosti, Sonik 38. a Intermod 73. Bure je pak pod Trgovina-Veleprodaja-Hrana i tu je 11. u zemlji.

Ribarsko-marikulturni i brodarski prvaci

Značajnije dobro stojimo u segmentu hoteli i restorani gdje su 34 hrvatske tvrtke ušle u prvih 1.000 u zemlji. Od toga su četiri s ovog područja i to redom Turishotel na 14. mjestu među turističkim tvrtkama u zemlji, Punta Skala na 19., Ilirija na 24. i Borik na 31. U tom pogledu smo u ovoj branši najzastupljeniji sa značajnijim gospodarskim subjektima, iako ovo nije područje velikih turističkih tvrtki i koncentracije već prije svega manjih subjekata, potom obrta posebno značajnih u ugostiteljstvu, te dopunske djelatnosti odnosno masovnog iznajmljivanja apartmana i soba.

Iznimno smo zastupljeni makar sa svega nekoliko preživjelih tvrtki u segmentu metalni proizvodi jer je od pred nekoliko godina Aluflexpack novi ovdje kao u temeljnoj djelatnosti, a u toj je branši 2. tvrtka u državi iza čuvenog HS Produkta a LTH Metalni lijev Benkovac je lani u ovoj struci bio 9. tvrtka u

Cromaris je 3. tvrtka u ribarskom sektoru u Hrvatskoj

zemlji. Maraska je u svojoj djelatnosti - proizvodnja pića 6. tvrtka u državi.

Pod poljoprivredom, lovom i ribarstvom imamo više upisa na čelu s Cromarisom kao 3. tvrtkom u tom sektoru u Hrvatskoj, a Kali Tune je 9.. Tu su nesumnjivi prvaci zemlje u uzgoju bijele kao i plave ribe (tune) i njihovom plasmanu koji je dominantno izvozan (kod tuna pri-

bližno 100%).

U jedinoj djelatnosti u kojoj od propasti Jugolinije imamo prvaka države a to je vodeni odnosno pomorski prijevoz lani nije bilo tako pa je na prvo mjesto zasjela Jadrolinija s većim ukupnim prihodom od Tankerske plovidbe koja je ostala druga. No kako je sestrinska Tankerska next Generation 4. i također ovdje i s njihovim još

uvijek većinskim vlasništvom, zbrojem ovih dviju tvrtki ovdje je ipak ostalo najveći pomorski centar u Hrvatskoj. Konačno i kada bismo Jadroliniju kao centraliziranu linijsku tvrtku koja pokriva cijelu zemlju analizirali prema prostorima djelovanja i ostvarivanja prometa onda njen značajan dio spada pod zadarsko plovno područje gdje je Zadar drugi

najznačajniji centar njihovog posla poslije Splita.

Plava poveznica

Uglavnom kad sve rekapituliramo ovaj kraj i dalje je u najvećoj mjeri - "dar mora". Dakle za zemlju značajne rezultate ostvarujemo u djelatnostima direktno vezanim za more - brodskom prijevozu i marikulturi i ribarstvu te preradi ribe. Turizam u ko-

jem uzimamo značajno mjesto u zemlji ne mora biti, ali u stvarnosti je prvenstveno određen "suncem i morem". To je naša najveća strateška prednost i ma kako se trudili razviti prepoznatljivost turističkog proizvoda van tog temelja ostajemo njime određeni i on nam donosi najveći dio prometa.

Treba svakako kazati da postoje brojni pokazatelji koji nas naizgled "odmiču" od te ovisnosti. Tako ćemo sagledavši odakle dolazi najveći dio ovdašnjeg BDP-a i gdje radi najviše ljudi uočiti da je to - trgovina. No, razlog razgranatosti trgovine i trgovaca na ovom području iznad je očekivanog kada sagledamo broj stanovnika i njihovu platežnu moć. Iz prostog razloga što preko 50 posto prometa u nekim slučajevima i dvije trećine ovdašnje trgovine ostvare - ljeti, dakle u sezoni kada se na mnogim područjima opet zbog "sunca i mora" broj potrošača negdje višestruko uveća. Zadar nas može varati ali čime je drugo moguće objasniti koncentraciju trgovaca u Biogradu sa svega nešto više od 5.000 stanovnika. Zadarska županija ima značajnije mjesto u zemlji i u građevinskoj djelatnosti i posebno u nekretninama. I ovo možemo direktno vezati uz more i djelatnosti koje se njime "hrane" od radova na turističkim i ugostiteljskim objektima od hotelskih do vikendica i apartmana pa slijedom toga infrastrukturi koja će to pokrivati. Što je najlakše spoznati na primjeru Vira, ali koji nije usamljen.

U turizmu Zadarska županija ima više od 10 posto učešća u državi

U čemu je Zadarska županija iznadprosječna?

Koliko Zadarska županija doprinosi Hrvatskoj i u kojim djelatnostima. Kažimo da u bruto dodanoj vrijednosti cjeline Hrvatske ova županija sudjeluje sa 3,2%, kao i u BDP-u. U čemu smo iznad, a u čemu ispod tog udjela u zemlji, odnosno u kojim djelatnostima najviše, a u kojima najmanje sudjelujemo?

Najveći udjel u državi Zadarska županija ima u - nekretninaškom poslu u ko-

jem činimo čak 6,3% tog posla u zemlji, ili duplo više nego u svemu ostalom. U toj djelatnosti samo Zagreb, Primorsko-goranska županija i jedva Istarska (6,4%) doprinose u zemlji više od nas. Znamo da za razliku od Zagreba gdje je to rezultat stanogradnji i drugih ulaganja ovdje procvat prodaje nekretnina počiva na - moru odnosno onom što nazivamo renta Mediterana, odnosno nekretnina-

ma na turistički i odmorišno poželjnim lokacijama.

Vjerovali ili ne, poslije toga slijedi udjel Zadarske županije u primarnoj djelatnosti, odnosno poljoprivredi i ribarstvu (marikulturi), zahvaljujući prije svega ovom drugom, a tu su nam potencijali ogromni. Udjel u državi nam je 4,7% ili prevedeno tu smo Hrvatskoj duplo korisniji nego u prosjeku svega što radimo.

Odmah do toga je sa 4,6% makar i posrnulo zadarsko građevinarstvo i u tome je svega pet sredina jače od ove što opet vezujemo uz more kao stratešku prednost. Iznad prosjeka od 3,2% smo i u administraciji, javnoj upravi, zdravstvu, školstvu i socijalu sa 3,5 kao i, shvatljivo s obzirom na uslužni karakter područja, sa 3,8% u ostalim uslužnim djelatnostima. Također smo iznad prosjeka zemlje

sa spomenutim prometom s naglaskom na pomorski u kojem je ovaj kraj prvi u državi, kao i turizmom (približno na 12-13% turističkog posla u zemlji) gdje je ova županija četvrta najjača u Hrvatskoj iza Istre, Splitsko-dalmatinske i Primorsko-goranske (turistički definirane kao Kvarner).

U svim ostalim djelatnostima naš je udjel u zemlji ispodprosječan.